

CENTAR ZA DEMOKRACIJU I PRAVO MIKO TRIPALO

PRILOG 2 IZVJEŠTAJA SLAPP U REPUBLICI HRVATSKOJ – ANALIZA ODABRANOG BROJA PREDMETA S DVA ILI VIŠE SLAPP INDIKATORA

CASE STUDY

Uvodno objašnjenje

Ovaj dokument predstavlja Prilog 2 Izvještaja Centra za demokraciju i pravo Miko Tripalo (u daljnjem dijelu teksta: „CMT“), pod nazivom „SLAPP u Republici Hrvatskoj“, u kojem je nasumično odabran uzorak od 10 (deset) sudskih odluka od ukupno pribavljenih 1.033 sudskih odluka, a koji sadrži jedan i/ili tzv. SLAPP indikatora. Naime, od ukupno pribavljenih 1.033 sudskih odluka (uključujući i zapisnike), CMT je mišljenja da više od 40% sadrži barem jedan SLAPP indikator (551 sudskih odluka od 1.333). Nadalje, od 551 sudskih odluka (uključujući i zapisnike) koje sadrže jedan SLAPP indikator, sukladno mišljenju CMT, više od njih 50% sadrži dva ili više SLAPP indikatora (259 sudskih odluka od 551).¹

CMT je kao indikatore radi kojih se može zauzeti mišljenje o određenom sudskom predmetu da može predstavljati SLAPP predmet, smatrao sljedeće:

- tužitelj je moćan pojedinac, lobij, korporacija i/ili državno tijelo te podnosi tužbu protiv tuženika koji je izrazio kritiku i/ili prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa te istovremeno neugodno tužitelju,
- tužitelj ima snažniji, primjerice financijski ili politički, položaj od tuženika (napomena da se ne mora uvijek raditi o neravnopravnom položaju),
- prekomjerna, neproporcionalna ili nerazumna narav tužbenog zahtjeva ili njegovog određenog dijela,

¹ Ovdje je važno navesti kako okolnost da određeni predmet sadrži SLAPP indikator ne mora nužno, odnosno sa sigurnošću značiti da se u konkretnom slučaju radi o SLAPP predmetu. Međutim, ako određeni predmet sadrži više SLAPP indikatora, navedeno upućuje na što veći stupanj vjerojatnosti da se u određenom predmetu zaista radi o SLAPP predmetu.

- postoji relativno visok tužbeni zahtjev, odnosno suviše visoko naznačena vrijednost predmeta spora,
- tema sudskog postupka je radnja koje se odnosi na javnu participaciju tuženika glede neke teme koja je od javnog interesa,
- postoji više sudskih postupaka koje je pokrenuo tužitelj podnošenjem tužbi ili se radi o povezanim subjektima u svezi sa sličnim pitanjima ili uznemiravanjem, zastrašivanjem ili prijetnjama tužitelja ili njegovih zastupnika,
- iz sudskih odluka su razvidne određene procesne taktike koje se primjenjuju u zloj vjeri - odgađanje sudskog postupka (primjerice odgađanja ročišta); stvaranje nerazmjernih troškova za tuženika u postupku na način da se očito suviše visoko naznačuje vrijednost predmeta spora; biranje najpovoljnijeg suda, u sudskom postupku su predloženi dokazi koji nisu nužno potrebni za predmetni postupak, već su isključivo predloženi kako bi se odugovlačio predmetni sudski postupak te i se povećali sudski i odvjetnički troškovi, kao i troškovi zateznih kamata.

Analiza 10 (deset) sudskih odluka u kojima je pronađeno dva ili više SLAPP indikatora

1. *presuda Županijskog suda u Puli – Pola, poslovni broj Gž-78/2021-2, od dana 17.03.2021.*

Predmetni parnični postupak vođen je u pravnoj stvari tužitelja M. B. protiv tuženika 24 d.o.o. Tužitelj je moćan pojedinac te je podnio tužbu protiv tuženika koji je izrazio kritiku i prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa te istovremeno neugodno tužitelju. Naime, tužitelj je u vrijeme objave spornog članka bio potpredsjednik Hrvatskog sabora i saborski zastupnik, te zamjenik predsjednika jedne političke stranke. Tema spornog članka je bila povezanost politike i elitne prostitucije koja predstavlja temu od javnog interesa. Dakle, tema sudskog postupka je radnja koje se odnosi na javnu participaciju tuženika glede neke teme koja je od javnog interesa. U predmetnom parničnom postupku je bio relativno visoko postavljen tužbeni zahtjev (40.000,00 kn, odnosno 5.308,91 EUR). Tužitelj je istovremeno pokrenuo i druge parnične postupke protiv drugih tuženika, u sličnim činjeničnim predmetima (npr. v. presudu Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj 37 Pn-3346/2018-21, od dana 26.10.2020.).

2. *presuda Županijskog suda u Varaždinu, Stalne službe u Koprivnici, poslovni broj Gž-78/2021-2, od dana 24.02.2022.*

Tužitelji (M. E. i O. g. d.o.o.) su protiv tuženika (N. I. n. d. d.) podnijeli tužbu radi naknade štete, za koju tvrde da ju trpe zbog toga što je tuženik informacijom objavljenom u svom mediju tužiteljima nanio neimovinsku štetu. Navode da je na portalu tuženika 16. prosinca 2016. objavljen članak novinarka B. M. P. u kojem je pod naslovom „D. provodi istragu o spornom zakupu zemlje, pod lupom ugovori iz mandata T. J.“ navedeno: „- da je prijava podnesena zbog sumnje da je dio zemljišta dodijeljen nezakonito, i to tvrtkama iz O. grupe M. E., prijatelja bivšeg ministra J., - da je Ministarstvo poljoprivrede prethodno u Agenciji za poljoprivredno zemljište provelo nadzor te ustanovilo da je dio zemljišta dodijeljen nezakonito i to tvrtkama iz O. g. M. E., J. prijatelja, - da je riječ o ugovorima koje je Agencija za mandata B. M. sklopila s društvom A. B. i F. T. iz O. grupe, a koji su sklopljeni bez prethodno donesene odluke o tome, ili nisu bili u skladu s donesenim odlukama“. Tužbenim zahtjevom traže da se tuženiku naloži da im štetu naknadi objavljivanjem ispravka informacije te plaćanjem pravične novčane naknade, dakle postoji kumulacija tužbenih zahtjeva. S tim u vezi, visoko je postavljen tužbeni zahtjev – 101.000,00 kn (13.405,00 EUR) I-tužitelju O. g. d.o.o., a 300.000,00 kn (39.816,84 EUR) II-tužitelju M. E.

3. *presuda Županijskog suda u Varaždinu, poslovni broj 37 Gž-1557/2020-2, od dana 09.04.2021.*

Tužitelj (M.C.) je protiv tuženika I. P. d.o.o. podnio tužbu radi naknade štete. Tužitelj je moćan pojedinac - bivši ministar te podnosi tužbu protiv tuženika koji je izrazio kritiku i prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa te istovremeno neugodno tužitelju - imenovanje i ostavka tužitelja na mjesto ministra, kao i o činjenicama koje su prethodile ostavci. Dakle, tema sudskog postupka je radnja koje se odnosi na javnu participaciju tuženika glede neke teme koja je od javnog interesa. Predmetni tužbeni zahtjev je visoko postavljen u iznosu od 40.000,00 kn (5.302,58 EUR).

4. *presuda Općinskog suda u Splitu, poslovni broj Pn-354/2018, od dana 14.05.2020.*

Tužitelj N. P. je moćan pojedinac (donačelnik P., savjetnik gradonačelnika) te je podnio tužbu protiv tuženika T. M. G. d.o.o. koji je izrazio kritiku i prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa te istovremeno neugodno tužitelju. Tema sudskog postupka je radnja koje

se odnosi na javnu participaciju tuženika glede neke teme koja je od javnog interesa - "Međutim, imajući u vidu da se u predmetnom članku tužitelj spominje kao javna osoba koja obnaša javnu funkciju to postoji nedvojbeno i interes javnosti za njegov rad. Isto tako tužitelj kao javna osoba mora otprijeti kritike na račun svog rada." (relevantan dio iz sudske odluke). Postoji više sudskih postupaka koje je pokrenuo tužitelj podnošenjem tužbi ili se radi o povezanim subjektima u svezi sa sličnim pitanjima – parnični postupak koji se vodio kod Općinskog suda u Splitu, pod poslovnim brojem Pn-533/2019. Tužitelj je postavio relativno visoko tužbeni zahtjev - 25.000,00 kn (3.318,07 EUR).

5. *presuda Županijskog suda u Puli – Pola, poslovni broj Gž-1144/2022-2, od 31.10.2022.*

Tužitelj (T.G.) je bio predsjednik HLK koji je bio razriješen dužnosti te je tuženik L. Z. prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa te istovremeno neugodno tužitelju - njegovo razrješenje s dužnosti predsjednika HLK. Postoji relativno visoko postavljen tužbeni zahtjev (30.000,00 kn, odnosno 3.981,68 EUR). Uvidom u sudsku odluku potencijalno je razvidna procesna taktika koja se možda primijenila u zloj vjeri - odgađanje sudskog postupka - ročišta - "Naime, tužitelj je bio uredno pozvan na glavnu raspravu 14. travnja 2022., a koji je poziv primio putem punomoćnika na raspravi 9. prosinca 2021. Podneskom od 14. ožujka 2022. isti je zatražio odgodu ročišta jer da istom nije u mogućnosti prisustvovati; tome se tužena, podneskom dostavljenim prije rasprave, protivila ukazujući da tužitelj uopće nije iznio razlog navodne nemogućnosti prisustvovanja glavnoj raspravi na kojoj je određeno provođenje dokaza saslušanjem stranaka; sud prvog stupnja odlučio je održati raspravu 14. travnja 2022., na istoj je punomoćnik tužitelja ponovno tražio odgodu navodeći da je tužitelj oputovao iz Zagreba zbog privatnih razloga uslijed ranije preuzetih obveza, a sud prvog stupnja odlučio je izvesti dokaz saslušanjem tužene u odsutnosti tužitelja te je nastavno odustao od izvođenja daljnjih dokaza te odbio prijedlog za saslušanjem svjedoka."

6. *presuda Županijskog suda u Puli – Pola, poslovni broj Gž-777/2018-2, od dana 18.06.2019.*

Tužitelj N.V. je moćan pojedinac - u vrijeme objave spornog članka je bio zamjenik člana Gradske skupštine Grada Zagreba te podnosi tužbu protiv tuženika I. p. d.o.o. koji je izrazio kritiku i prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa te istovremeno neugodno tužitelju. Tema sudskog postupka je radnja koje se odnosi na javnu participaciju tuženika glede neke teme koja je od javnog interesa - ulazak u Gradsku skupštinu Grada Zagreba tužitelja.

Postoji relativno visoko postavljen tužbeni zahtjev (35.000,00 kn, odnosno 4.645,00 EUR). Može se zauzeti mišljenje da tužitelj ima snažniji politički položaj u odnosu na tuženika.

7. rješenje Općinskog suda u Požegi, poslovni broj Pn-27/2017-12, od dana 27.10.2017.

Tužitelj V. N. je moćan pojedinac (gradonačelnik Požege) te podnosi tužbu protiv tuženika C. z. m. d.o.o. koji je izrazio kritiku i prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa, a istovremeno je neugodno tuženiku. Tema sudskog postupka je radnja koja se odnosi na javnu participaciju tuženika glede neke teme koja je od javnog interesa – da je za mjesto tajnika određene udruge bilo „rezervirano“ mjesto da određenog prijatelja/bliskog suradnika tužitelja. Postoji relativno visoko postavljen tužbeni zahtjev - 30.000,00 kn (3.981,68 EUR). Može se zauzeti mišljenje da tužitelj ima snažniji politički položaj u odnosu na tuženika. Postoji više sudskih postupaka koje tužitelj pokrenuo podnošenjem tužbi – postupak koji se vodio kod Općinskog suda u Požegi, poslovni broj 6 Pn-13/2020, radi naknade štete (30.000,00 kn, odnosno 3.981,68 EUR), protiv M. i. c. d.o.o. u stečaju.

8. presuda Općinskog suda u Vinkovcima, Stalne službe u Županji, poslovni broj 17 Pn-250/2019-17, od dana 22.11.2019.

Tužitelj N. K. je moćan pojedinac (predsjednik sindikata policije u vrijeme objave spornog članka) te podnosi tužbu protiv tuženika H. i. n. a. koji je prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa, a istovremeno je neugodna tužitelju. Tema sudskog postupka je radnja koja se odnosi na javnu participaciju tuženika glede neke teme koja je od javnog interesa - "*sumnja na počinjenje kaznenog djela od strane tužitelja*", "*posebno ako se uzme u obzir da je tužitelj kao policijski službenik bio zadužen za provođenje određenih radnji vezanih za prikupljanje obavijesti o ratnom zločinu na Ovčari tijekom 1991., a za što nesporno postoji veliki interes javnosti u Republici Hrvatskoj.*" Relativno visoko postavljen tužbeni zahtjev - 30.000,00 kn (3.981,68 EUR). Postoji više sudskih postupaka koje je pokrenuo tužitelj u svezi sa sličnim pitanjima, kod Općinskog suda u Vinkovcima, pod poslovnim brojevima Pn-254/2019 i Pn-255/2019.

9. presuda Općinskog suda u Čakovcu, poslovni broj Pn-38/18-10, od dana 10.01.2019.

Tužitelj S. O. je podnio tužbu protiv tuženika L. M. d.o.o. radi naknade štete. Tema sudskog postupka je radnja koja se odnosi na javnu participaciju tuženika glede neke teme koja je od javnog interesa – pružanje zdravstvenih usluga od strane tuženika kao djelatnika: "*Notorna je*

činjenica da je Županijska bolnica Č. zdravstvena ustanova koja pruža zdravstvene usluge na području Međimurske županije, a slijedom čega je nedvojbeno postojanje interesa javnosti Međimurske županije za rad Županijske bolnice Č. i njezinih djelatnika.“ Dakle, tužitelj podnosi tužbu protiv tuženika koji je prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa, a istovremeno neugodno tuženiku. Relativno visoko postavljen tužbeni zahtjev - 15.000,00 kn (1.990,84 EUR).

10. presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj 79 Pn-1091/18-10, od dana 14.02.2019.

Tužitelj Ž. M. podnosi tužbu protiv tuženika M. d.o.o. koji je izrazio kritiku i prenio određenu poruku o pitanju koje je od javnog interesa, a istovremeno je neugodno tuženiku. Tema sudskog postupka je radnja koje se odnosi na javnu participaciju tuženika glede neke teme koja je od javnog interesa – odnos ljudi i kućnih ljubimaca, odnosno stav tužitelja o navedenom: "*Sud prihvaća kao uvjerljivu tvrdnju tuženika da se na objavu spornih informacija odlučio jer je procijenio da se radi o javnom interesu budući su iste reakcije građana na članak objavljen na portalu n.hr.*" Postoji relativno visoko postavljen tužbeni zahtjev - 40.000,00 kn (5.308,91 EUR). Postoji više sudskih postupaka koje je pokrenuo tužitelj podnošenjem tužbi ili se radi o povezanim subjektima u svezi sa sličnim pitanjima.